

ΜΕ ΑΦΟΡΜΗ ΤΗΝ ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΙΤΛΟ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Ο τίτλος και η ταυτότητα του Τμήματος. Ζητήματα μεθοδολογίας και ουσίας

1. Η συζήτηση για τον τίτλο του Τμήματος **δεν είναι φιλολογικό ζήτημα** εύρεσης των νέων λέξεων ή καινούργιας διάταξης των λέξεων του τίτλου που ήδη έχει το Τμήμα μας. Αφορά την ταυτότητα του Τμήματος κάτι το οποίο δεν ομολογείται ευθέως. **Στον τίτλο του Τμήματος πρέπει να αποτυπώνεται η ταυτότητα του.** Αναγκαστικά η ταυτότητα δένεται με τον τίτλο και αντίστροφα. **Η αυτονόμηση και ο υπερτονισμός του ρόλου του τίτλου σαν την μόνη λεωφόρο διαμέσου της οποίας «θα συστηθούμε» με την κοινωνία αποτελεί κατά την άποψή μου μια χίμαιρα.** Υπάρχουν πολλά παραδείγματα αρνητικά και θετικά που μας υπογραμμίζουν την παραπάνω βασική αρχή. Τις τελευταίες δεκαετίες ζήσαμε όλοι το φαινόμενο των ΑΤΕΙ αλλά και περιφερειακών ΑΕΙ με τους περίλαμπρους και περίτεχνους τίτλους. Τίτλοι οι οποίοι άλλαζαν κάθε τόσο στο όνομα της καλύτερης επικοινωνίας με την κοινωνία, στο όνομα της προσαρμογής στις ανάγκες της αγοράς. Το αποτέλεσμα αυτής της λογικής ήταν τελικά διάφορα σχέδια συγχωνεύσεων-καταργήσεων. Ζήσαμε και εμείς αντίστοιχες τέτοιες στιγμές «μεγαλείου» με τις προτάσεις για αλλαγή του τίτλου του Τμήματος παλιότερα. Πολλοί θυμόμαστε τις προτάσεις περί «μηχανικής βιοσυστημάτων» στο όνομα του καινούργιου και του νέου, περί νέας μεγάλης ευκαιρίας, οι οποίες μας ταλαιπώρησαν για κάποια χρόνια. **Σήμερα, μερικά χρόνια μετά, δεν υπάρχει κανέναν τέτοιο τμήμα πανελλαδικά και όσα υπήρχαν συγχωνεύτηκαν με άλλα Τμήματα.** Αν είχαν γίνει αποδεκτές αυτές οι απόψεις, σήμερα θα είχαμε πάει «κουβά» όπως λέει και η νεολαία μας. Αντίθετα οι παραδοσιακές ισχυρές σχολές και Τμήματα με κατακτημένη ταυτότητα και έκρηξη των γνωστικών τους αντικειμένων π.χ Ιατρική, Βιολογικό, Ηλεκτρολόγοι, Μηχανολόγοι δεν άλλαξαν ούτε πείραξαν τον τίτλο τους. **Η όποια συζήτηση για αλλαγή του τίτλου σήμερα συνδέεται με αλλαγή της γεωπονικής ταυτότητας του ανεξάρτητα αν ομολογείται ή όχι. Ηδη μερικοί αναφέρουν ανοικτά ότι οφείλουμε μετά την αλλαγή του τίτλου να προχωρήσουμε σε βαθιά Τροποποίηση του τρέχοντος ΠΠΣ.**
2. Τα γνωστικά αντικείμενα που θεραπεύει το Τμήμα μας εδώ και 50 χρόνια είτε σαν κατεύθυνση της παλιάς ΑΓΣΑ είτε σαν Τμήμα σήμερα **συνιστούν και την ξεχωριστή ταυτότητα του απόφοιτου γεωπόνου η οποία έχει αποκτηθεί και αφορά την δραστηριοποίηση σε συγκεκριμένους τομείς της αγροτικής παραγωγής.** Στα αντικείμενα αυτά συμβαίνουν διαρκώς τεχνολογικές και επιστημονικές αλλαγές και πρόοδοι. Αυτό διαρκώς μας πιέζει-αναγκάζει να ενσωματώνουμε τις αλλαγές και τα νέα πεδία στην εκπαιδευτική διαδικασία και την έρευνα. Είμαστε αναγκασμένοι να εμπλουτίζουμε διαρκώς αυτή την ταυτότητα η οποία με τον τρόπο αυτό καθίσταται και πιο ισχυρή και σε μεγάλο βαθμό το έχουμε καταφέρει παρόλα τα προβλήματα τα οποία θαρρετά πρέπει να τα αντιμετωπίσουμε. **Μιλάμε δηλαδή για μία κατακτημένη ιδιαίτερη γεωπονική ταυτότητα και ΟΧΙ για έναν χυλό ασύνδετων**

γνωστικών αντικειμένων όπως υποστηρίζουν μερικοί εκ των οποίων εισηγούνται αλλαγές στον τίτλο του Τμήματος σαν πρώτο σκαλοπάτι της συνολικής αλλαγής της φυσιογνωμίας του. Βεβαίως δεν χωρίζουν σινικά τείχη την ταυτότητα μας από την ταυτότητα άλλων επιστημονικών περιοχών π.χ περιβαλλοντικές, βιολογικές, γεωλογικές επιστήμες, τμήματα τοπογράφων, μηχανολόγων κ.λ.π. Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι είμαστε ή μπορεί να γίνουμε περιβαλλοντολόγοι, τοπογράφοι ή μηχανολόγοι. Όπως αντίστροφα και αυτοί δεν μπορούν να γίνουν γεωπόνοι. Δεν μπορούμε να πατάμε σε δύο ή πολλές βάρκες. **Η αναγνώριση αυτής της πραγματικότητας δεν σημαίνει αδυναμία μας αλλά συγκεκριμένο προσανατολισμό και εμπλουτισμό σε αυτό που έχουμε κατακτήσει, που μας αντιστοιχεί και είμαστε.**

Μικρή ιστορική αναδρομή

● Πάντα ο τίτλος ήταν συνθετικός από το 1972 όταν δημιουργήθηκε στην τότε ΑΓΣΑ η αντίστοιχη κατεύθυνση **«Εγγείων βελτιώσεων και Γ. Μηχανικής»**. Στην Γεωπονική της Θεσσαλονίκης ο τίτλος του Τομέα που αναφέρεται στην ίδια με εμάς γνωστική περιοχή είναι **«Εγγείων Βελτιώσεων, Εδαφολογίας και Γεωργικής Μηχανικής»**. Στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων υπάρχει η **Διεύθυνση Εγγείων Βελτιώσεων και Εδαφοϋδατικών Πόρων**. Στο Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών υπάρχει η **Διεύθυνση Αντιπλημμυρικών και Εγγειοβελτιωτικών Έργων (Δ19)**. Το **Ινστιτούτο Εδαφοϋδατικών Πόρων** του Ελληνικού Γεωργικού Οργανισμού «ΔΗΜΗΤΡΑ» περιλαμβάνει τα 3 τμήματα: α) **Τμήμα Εδαφολογίας, β) Τμήμα Εγγείων Βελτιώσεων και γ) Τμήμα Γεωργικής Μηχανικής.**

● Στο προεδρικό διάταγμα 377 του 1989 καθώς και στον νόμο 1892/31.7.1990 (ΦΕΚ 101) ορίζεται σαφώς ότι ένα κομμάτι της αποστολής του Τμήματος είναι η Γ. Μηχανική και αφορά μόνο τις γνωστικές περιοχές των εργαστηρίων Γ. Κατασκευών και Γ. Μηχανολογίας ενώ το μέρος που αφορά τα εγγειοβελτιωτικά έργα και τους εδαφοϋδατικούς πόρους καλύπτεται από τα άλλα δύο εργαστήρια δηλαδή της Γ. Υδραυλικής και Εδαφολογίας - Γ. Χημείας. Όλες οι μετέπειτα διατυπωμένες αποστολές του Τμήματος στις διαδοχικές αναδιαρθρώσεις του ΓΠΑ περιλαμβάνουν αυτό τον «διττό» ρόλο ο οποίος αποτυπώνεται συνθετικά και στον τίτλο κάθε φορά (226/1995, 150/1997, 80/2013 κ.λ.π).

Ποιος τίτλος μας αντιστοιχεί;

1. Στην χώρα μας η έννοια της «Γ. Μηχανικής» όπως έχει διαμορφωθεί ιστορικά στην κοινωνία, παραπέμπει ευθέως μόνο σε ειδικότητα και τίτλο μηχανικού. Αν αποτυπώνεται μόνο αυτή η έννοια στον τίτλο του Τμήματος υποβαθμίζεται το βιολογικό στοιχείο και ο ρόλος των εδαφο-υδατικών πόρων. Στην χώρα μας έχουμε Τοπογράφο μηχανικό, Πολιτικό μηχανικό, Χημικό μηχανικό κ.λ.π
Η προσθήκη στο τίτλο μόνο του όρου «Γεωργικής Μηχανικής» είναι προφανές ότι θα κατανοείται σαν κατεύθυνση μηχανικού, ο οποίος απόφοιτος όμως θα έχει τίτλο γεωπόνου. Ετσι θα πρόκειται στην ουσία για κοροϊδία των υποψηφίων φοιτητών διότι θα έχουμε έναν τίτλο που θα παραπέμπει σε μηχανικό ή θα κατανοείται σαν τέτοιος από την κοινωνία αλλά ο τίτλος του πτυχίου θα είναι γεωπόνος.

Ταυτόχρονα όμως αν υιοθετηθεί ο τίτλος «Γ. Μηχανικής» ανοίγει ο δρόμος για βαθιές αλλαγές στο πρόγραμμα σπουδών και στην αποστολή του Τμήματος όσο και αν απορρίπτεται αυτό τώρα για προφανείς λόγους.

Να αναφέρω εδώ την γραπτή εισήγηση του κ. Μπριασούλη στην συνεδρίαση της συνέλευσης του Τμήματος (316/16-1-2014) όταν συζητήθηκε η νέα συγκρότηση του ΓΠΑ σε δύο σχολές και η ένταξη των Τμημάτων σε αυτές, όπου αναφέρεται συγκεκριμένα ότι «Το τμήμα προσφέρει 3 ανεξάρτητα προγράμματα σπουδών και ότι η Γ. Μηχανική δεν είναι εξειδίκευση των γεωπονικών σπουδών» ή το ερώτημα του κ. Παπαδάκη περί της ποιότητας των αποφοίτων μας.

Συνεπώς ο τίτλος μόνο «Γ. Μηχανική» δεν είναι μόνο άστοχος αλλά και επικίνδυνος για το μέλλον του Τμήματος αφού όχι μόνο περιορίζει αλλά και εν δυνάμει αλλοιώνει τον ήδη κατακτημένο χαρακτήρα του.

2. Επιπλέον μερικοί οι οποίοι κάνουν κριτική στο υπάρχον πρόγραμμα σπουδών με το επιχείρημα, ότι δεν είναι συνεκτικό και ότι τυπικά ενώνει κάτω από την ίδια ομπρέλα τρία προγράμματα σπουδών, προτείνουν τον τίτλο «Γεωργικής και Περιβαλλοντικής μηχανικής». Δηλαδή προτείνουν να βάλουμε στον τίτλο μας και τον τίτλο ενός σαφούς διακριτού Πολυτεχνικού τμήματος του οποίου το αντικείμενο σπουδών μόνο οριακή σχέση έχει με τα αντικείμενα της γεωπονίας και το οποίο περιεχόμενο και αντικείμενο σπουδών δεν μπορούμε να καλύψουμε για προφανείς λόγους. Αν τώρα αποδεχτούμε προς χάριν της συζήτησης το πρόβλημα του προγράμματος σπουδών που προαναφέρθηκε (μη συνεκτικό), τότε το πρόβλημα με την νέα προσθήκη θα γίνει απλά μεγαλύτερο και οξύτερο. **Δεν μπορούμε να ανταποκριθούμε σε δύο διακριτά προγράμματα σπουδών που παρέχουν διαφορετικούς τίτλους σπουδών (Γεωπόνου και Μηχανικού) για ουσιαστικούς και τυπικούς λόγους.** Επίσης ενημερωτικά το τμήμα μηχανικών περιβάλλοντος των Χανίων (το αρχαιότερο τμήμα μηχανικών περιβάλλοντος) έγινε Χημικών Μηχανικών και Μηχανικών Περιβάλλοντος διότι έχει Χημικούς Μηχανικούς και χημικούς για να υποστηρίξουν το νέο πρόγραμμα σπουδών. Εμείς πόσους χημικούς Μηχανικούς ή τουλάχιστον χημικούς έχουμε στο Τμήμα μας σαν μέλη ΔΕΠ ή αντίστοιχη υποδομή για να καλύψουμε το αντικείμενο της Μηχανικής Περιβάλλοντος; Επίσης δεν είναι δυνατόν να έχεις στο τίτλο σου τον όρο της «Περιβαλλοντικής Μηχανικής» και στο Τμήμα μας να μην υπάρχει ΟΥΤΕ ΕΝΑ ΜΕΛΟΣ ΔΕΠ απόφοιτος αντίστοιχων Τμημάτων. **Ο υβριδικός τίτλος πιο πολλά προβλήματα θα δημιουργήσει από αυτά που υποτίθεται ότι έρχεται να αντιμετωπίσει αφού από ένα Τμήμα που απονέμει πτυχίο Γεωπόνου στο τίτλο του θα φέρει τον όρο «περιβαλλοντική μηχανική». Θα μοιάζουμε με αρχοντοχωριάτες με λοφίο που συστήνονται στα σαλόνια ότι τα κάνουν όλαΑν κάποιος θέλουν να βάλουν λοφίο σαν την Βασιλειάδου στην «Ωραία των Αθηνών» και να συστηθούν με την μορφή αυτή στη κοινωνία ας προχωρήσουν.....και ας πάνε σ' ένα Πολυτεχνείο.**

Με την ίδια λογική ας βάλουμε προσθήκη στον τίτλο «Γ. Μηχανικής και Πολιτικών Μηχανικών» αφού τουλάχιστον έχουμε κοινά μαθήματα π.χ Υδρολογία ή κίνηση του νερού στα πορώδη μέσα και μέλη ΔΕΠ για να τα διδάξουν και να απονέμεται τίτλος Γεωπόνου. Κατανοεί κάποιος ότι οι απόψεις αυτές δεν αντέχουν σε σοβαρή κριτική. Εκτός εάν πίσω από την πρόταση κρύβεται η άποψη ότι ο τίτλος του γεωπόνου είναι «βαρίδι» και μια τέτοια αλλαγή του τίτλου ανοίγει τον δρόμο για την απαλλαγή από αυτό το «βαρίδι».

Επίσης δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν εύκολα οι εύλογες διαμαρτυρίες που θα εμφανιστούν από τα αντίστοιχα πολυτεχνικά τμήματα και το ΤΕΕ.

Πρόκειται λοιπόν για μια υπερφίαλη και τυχάρπαστη λογική και τακτική που οδηγεί στην απώλεια του κέντρου βάρους που ιστορικά έχουμε κατακτήσει και καλούμαστε να αναπτύξουμε σαν Τμήμα και αυτό το κέντρο βάρους δεν είναι άλλο από την γεωργική παραγωγή και τα προβλήματά της στα αντικείμενα που θεραπεύουμε.

Η πρότασή μου, συνυπολογίζοντας ότι κανένα ιστορικό Τμήμα των ΑΕΙ της χώρας όπου μεταξύ αυτών θεωρώ και το δικό μας, δεν έχει προχωρήσει σε αλλαγή του τίτλου του, είναι να προχωρήσουμε ΜΟΝΟ σε κάποια οριακή αλλαγή του σημερινού τίτλου. Πιο συγκεκριμένα προτείνω να φύγει η λέξη αξιοποίηση και ο τίτλος να γίνει

ΦΥΣΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ ΚΑΙ ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΜΗΧΑΝΙΚΗ

ή μπορεί να πάει και αντίστροφα.

Σε διαφορετική περίπτωση κινδυνεύουμε να περιπέσουμε και να οδηγήσουμε το Τμήμα με δικιά μας ευθύνη στην χορεία παν/κών τμημάτων χωρίς ταυτότητα και ειδικό βάρος στην παν/κή εκπαίδευση. Ήδη αυτή την κατάσταση όπως προαναφέρθηκε την ζήσαμε με τα πρώην ΤΕΙ και με ορισμένα επαρχιακά παν/κα τμήματα όπου με διαρκή τρικ στην αλλαγή του τίτλου τους προσπαθούν να αντιμετωπίσουν το υπαρξιακό άγχος τους. Ας μην οδηγήσουμε το Τμήμα σ' αυτή την κατηγορία Τμημάτων.

Στην ιστορική του διαδρομή το Τμήμα μας έχει κατακτήσει διακριτή ταυτότητα στον γεωπονικό και αγροτικό χώρο. Η ταυτότητα αυτή αποτυπώνεται σε πολλούς δείκτες όπου μεταξύ αυτών είναι και ο μεγάλος αριθμός μελών ΔΕΠ είτε στο Τμήμα μας είτε σε άλλα ΑΕΙ οι οποίοι είναι απόφοιτοι του Τμήματός μας. Στόχος μας πρέπει να είναι η ενίσχυση και ο εμπλουτισμός αυτής της ταυτότητας και ΟΧΙ η αναίρεση της.

Κάργας Γ.

Καθηγητής ΓΠΑ